

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Jünius' 17dikén, 1823.

Spanyol Ország.

A' Liberálisoknak közelebbi Leve-
lünkben említett állításaikat, imígy czá-
folgatja a' Quotidienne:

„Az európai Státusok' hadi erejét 's
kútfejeit, nem éppen hosszas munkával
kell vizsgálni, ha az ember annyit akar
tudni, hogy a' spanyol Monarchia, már
több századok óta nem állíthat és nem
is fizethet 200,000 emberből álló Árna-
dát. Ez a' tehetetlenség még bizonyo-
sabb ez idő szerint, midőn az Ország-
ban szakadások vannak, 's a' Coloniák
elálván az Anya-Országtól, ez a' kör-
nyúlállás mind azon segéd-kúfejektől
megfosztotta, mellyek egy illy' Árnada'
tartására megkívántatnának. Ezenkívül
még az is csakhamar megfordul itten az
ember eszében, hogy ha a' Corteseknek
annyi hadi erejek van, mint a' Liberáli-
sok tartják, miért nem állítottak serege-
ket azon két bójárásokra, mellyek Fran-
czia Országból Spanyol Országba vezet-
nek? Miért nem újították-meg 1823ban,
a' mit 1793ban cselekedtek? 'S ha e'
részben valaki azt az ellenvetést tenné,
hogy ravasz hadi-fogásból engedig elő-
re-haladni a' Félszigeten a' franczia Ár-
madát, mi erre azt feleljük, hogy mi-
kor a' Cortesek illy eszközhez nyúlná-
nak, azzal ön gyengeségeket árúlnák-el.
Annak bizonyosságául azonban, hogy a' ha-
társzéleken való engedelmesség, nem ha-
di-fogás, hanem tehetetlenség volt, azt
hozhatjuk-fel, hogy Cataloniában, hol
néhány ezer reguláris spanyol Seregek

valának, távol lévén attól a' Constitúció-
sok, hogy bennünket szabadon ereszsze-
nek előre, velünk még inkább minden
darab földért megküszdöttek, használván
mindenütt hadi állásaikat, mellyek a' ne-
vezett tartományban nagy számmal van-
nak.“

„De nem pálastolhatja-el a' szaka-
dás' lelke, hogy a' franczia Árnada a'
Pardóban táborozik, mert az a' ma-
gok a' becsületes Spanyolok hívták 's a'
pártosok nem állhatának ellene. A' Ta-
lavera de la Reynánál történt ütközet
elégge megmutatata, millyen erőben volt
azon vizsgáló-sereg, mellyet a' Cortesek,
Abisbal' vezérlésére bíztak. Ezen sereg-
nek középpontja 3000 Gyalogságból 's
500 Lovasból állott, melly, ne hogy
semmivé tétessék, a' franczia nemeslel-
kűséghez folyamodott, 's Előljáró-sere-
günktől engedelmet nyert, hogy egy nap-
pal elébb elfuthasson. De mind ezen
nagy nyeresége mellett is, utólérték az
említett Madriti őrizetet seregeink, 's
olly helyről űzték-el, melly a' Leoni és
Andalusiai Constitúciók' egyesüléséül
rendeltetett.“

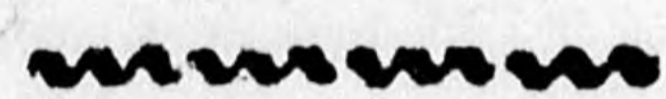
~~~~~

A' Madriti Diarium nevű Ujságnak
Május 25d. és 26diki Számjaiban ezek
találtatnak: Az időközbeli Junta megpa-
rancsolá, hogy Gen. D. Francisco Elió-
nak mint a' partos dühösség áldozatjá-
nak neve, a' katonai lajstromban allan-
dóul neveztessek, 's özvegye Gen. Lieu-
tenanti penziót vonjon. Továbba azt
rendeli a' Junta, hogy Jún. első napja,

a' kivont kardal elesett royalista Spanyolok' emlékezetére, a' megszabadított tartományoknak minden templomaiban Isteni-tisztelettel innepeltessék, 's az innepelésen minden egyházi, polgári és katonai Tiszti-hivatalok megjelenjenek. A' rendelésnek előljárájában ezen szavak találtatnak: „A' Spanyol Országi és Indiai időközbeli Igazgatási Junta — gondolóra vévén, hogy ha a' pártos felekezet innepekkel szentelé a' hiteszegettek emlékezetét, 's gaz neveiket arany betűkkel metszeté a' gyűlés-palota' falaiba, — azt rendeli, hogy az istenfélő Nemzet az oltárnak küszöbénél könyörögjön az Istennek irgalmasságáért azon érdemes Spanyolokra nézve, kik vagy az ítélszék által, vagy a' vallásnak és trónusnak védelmezésében a' csatapiaczon hüllottak el.“ Ezután felszámolja a' Diarium, mit tett ez ideig a' Junta. Felállítottásának első napján rendkívülvaló Kurírokat küldözött szélyel az európai Kabinetekhez, tudtokra adván az időközbeli Igazgatás' megfundáltatását, 's a' royalista hadi erőnek nagy előmenetelét. Második nap Tolosába indult, a' hova Május 10d. érkezett-meg, elfogadván az útban Guipuzcoas hű lakosainak egyenes hódolásokat. Tolosa' kapuiban minden lakosok egybesereglettek a' Junta' tiszteletére, 's a' Papság és a' többi Előkelők fejér kötöléket visáltak, a' Szövetségesek' fegyvereiért való háladatosságoknak jeléül. — A' „Persák“ nevezett alatt ismeretes 69 Deputatusok ellen hozott Cortesi Decretumot is, hatalmaskodó és törvénytelen cselekedetnek hirdeti a' Junta, 's azt rendeli, hogy azok állíttassanak vissza előbbeni méltóságokba 's tisztségekbe, a' szerint a' mint azt 1820 Mártz. 6dika előtt folytatták. Meghatalmazza ezen 69 Deputatusokat, hogy a' Király megszabadulásának idejéig, a' szent Hermegilda Rendéhez hasonsó keresztet hor-

dozhassanak, mellynek belső felén a' Király képe látszik ezen körülírással: „Spes et fortitudo in adversis.“

Még Marschal Oudinotnak azon Proclamatióját is közli az említett Diarium, mellyet a' Castiliai Tiszti-hivatalokhoz intézett, 's ezeket benne arra kéri, adnák tudtokra minden haza menni szándékozó Militziáknak és Katonáknak, hogy a' francia Armada védelmezésében teljesen bízhatnak, mellynek egyedülvaló czélja abban határoztatik, hogy egy nemeslelkű Nemzetet mind azon gonoszoktól megmentsen, mellyeket a' polgári had szokott maga után vonni, és hogy a' rendet, egyességet és békességet mindenütt helyreállíthassa.

A' Moniteurnek Jún. 3diki Számja, következő telegraphusi jelentést közöl Madritból Május 30dikáról: „A' Major Generális, a' Hadi Miniszter Ő Exc-jához. — Ma, u. m. Ferdinand napján, megmustrálta az Angoulemi Herczeg a' Madritban lévő seregeket. Az egész nép egybegyülekezett. Katonajinknak magoktartása, 's azon rend, mellyel léptettek, köz bámúlást 's eleven béhatást szerzett a' lakosokban.“

Ugyan azon Újság közli nem hivatalos részében, Madritból még ezt is: „A' Regenség béiktattatott. Munkásságát, a' Ministerium' megnevezésén kezdette. Vergas Laguna, hajdan Római Nagykövet Külső Miniszterré; Garcia de la Torre, Igazság Miniszterévé; Salazar, Tengeri Miniszterré; Erro, Financz Miniszterré; Marschal Szan Juan, Hadi-Miniszterré; Arnares pedig Belső Miniszterré nevezettek. Gen. Lieutenant Eguiát továbbá az Armada' Fő Kapitányává; Camposacradót pedig Castiliai Fő Kapitányá nevezte a' Regenség.“

Egy, a' Pyrenaeumi Armadának 4dik osztályától Május' 29d. indult levél azt

tartja, hogy Minának szakadatlanul üldözött seregei, napról napra mind inkább fogynak, 's így rövid időn teljesen szélytoszlattatnak. A' Moverai lakosokat a' legjobb indulat lelkesíti. 's 3 vagy 4 völgynek népessége fegyvert fogott, 's ez Minának halálos dőfés lesz.

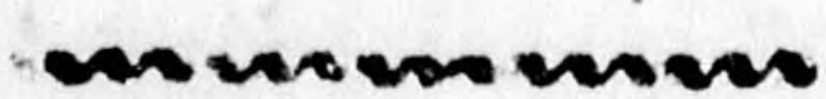
Azon csataról, melly akkor esett, midőn Május' 26d. reggeli szürkületkor Mina Viehre rontott, 's róla többször emlékeztünk, így ír a' Journal des Debats: „Mina, a' ki Moyaból jött, 2400 emberrel és valami 300 lóval volt; a' várost csupán 800 ember védelmezte. Egy Compagnia Voltigeur elzárattott a' várostól, 's bajonéttal nyitott magának utat oda, de a' melly alkalmatossággal Kapitányát elvesztette. Viszszaverettetvén Mina a' főbéjárásokról, a' kőfalakon keresztül kezdett próbát tenni, de itten sem boldogulhatván, délelőtti 11 órakor St. Feliu de Lassaras felé vonúlt, 60 holtat hagyván a' csata helyén, sebeseit pedig magával vivén.“

A' Párizsi Ujság-levelek ezt írják Mataróból Május' 25d.: „Brigadéros Gen. Marquis de Vence, ki már szinte kétségbe kezdett esni az iránt, hogy alkalmatosságot nem lél az ütközésre, kellemetesen lepetett-meg mostanában. Milans és Lobera ugyanis, kik azon seregeket vezérlik, mellyeket a' Barcelona alatt lévő Constitútiósok, (melly várost mi néhány napok oltá Granolles és Mataro felől körülvevénk) egybekeríthettek, tegnap előtt megtámadák az utóbbi várost négy vagy öt ezer emberrel. Május' 23d. estveli öt órakor indultak ők St. Andréből, a' Barbastro, Afrika, Cordona, Leon és Zamora nevet viselő Regimentekkel, alkalmas nagyszámú Militziával, mintegy 250ből álló legjobb Lovaságokkal, 's a' francia és olasz szökevények' híres Batalionával, mellyben vannak Pegalu, Desbordes és Lacombe.

2000 emberrel verénk mi meg az ő 4 — 5 ezerből álló seregeiket, még pedig úgy, hogy éjszakának idején támadtatvan-meg, 's legkissebbet sem tudvan az ellenség' közelgetéséről, még is alig telt bele fél óra, mikor már rendeit szélyvertük, 's egyike a' másikára omolván, Matarótól két órányi járásra kergettük “

A' francia Ujságok következő tudósításokat közölnek Sevillából: „A' Cortesek Május' 10dikéig tartott gyűléseikben az Igazgatásnak a' hadi költségek' fizetése iránt tett javallataikat vizsgálták. Az Igazgatásnak minapi javallatja helyett, hogy t. i. Londonban a' Bernales ház' költsön-adását sikeretlennek kell kinyilatkoztatni, a' Financz Biztosságnak ajánlására az határozatott, hogy az Igazgatás meghatalmaztatik az iránt, hogy a' hátralévő adót fegyveres erővel vehesse bé. 's a' késedelmes adószedőket tisztségeikből kitehesse. A' közönséges hitelre ügyelő Biztosság, minden hozza utasított gabona-kenyésző-ön-és klastromjövendelmeket 's több efféléket a' Financz Miniszter keze alá ad. 200 millio Realt kell erőltetett költsönben felvenni, melly Summa ügy kerítettik-ki, hogy minden Spanyol, és Spanyol Országban lakó idegen a' szerint költsönözzön, a' mennyi házbért fizet, sínórmértékül vévén az ezen esztendő első hónapjában fizetett bért, 's ennélfogva a' ki két Reáltól hatig fizet napjában házbért, 500 Realt tartozik költsönözni, a' ki 9et fizet 1000 Realt költsönöz, és így feljebb, minden három Real házbérral, 1000 Reállal nevededik a' költsön adandó Summa' szama. Ezen költsön, a' papi jószágok hetedrészének eladásából fog visszafizettetni, mint a' melly részt, Pápa Ő Szentsége, egy Bullájával a' Nemzetnek általengedett. Ezen papi jószágok e' napságtól fogva eladók, 's azon nyugtató-írások, mellyeket 500, 1000, 3000, és 5000 Reálokról ad majd a' Fő

Kincstár-mester a' költsönözőknek, első helyet foglalnak a' vásárlásban. — Május 11d. a' következő financiai javallatot fogadták meg-el a' Cortesek: 1) Minden ezüst eszközök, mellyek a' közönséges Intézetekben, ide értvén a' Cortesi palotát is, használtatnak, tüstént a' pénzverő házba küldessenek, 's belőlök pénz verettesék; 2) ugyan ezt kell cselekedni minden templombeli ezüst edényekkel is, mellyek az Isteni tiszteletre nem kívántatnak-meg szükségesképen. Ezen javallatnak többi pontjai, bővebb kidolgozás végett, a' financiai Biztossághoz vissza-utasítottak. — A' következő ajánlások vitatás alá vétettek: 1) Azon Spanyolok, kik a' bérontás előtt megtiszteltetés' jeleit nyertek a' franczia Igazgatástól, ne viseljék azokat, míg a' háború tart. 2) A' kik efféle jeleket a' bérontás oltá nyertek, akár a' franczia, akár más olyan Igazgatástól, melly Spanyol Országra nézve magának hatalmat tulajdonit, a' spanyol nevezetre érdemelleneknek ítéltetnek. 3) A' melly Spanyol a' franczia Ármadánál, vagy az Insurgensek' seregében szolgál, annak javai, a' Státus' hasznára adassanak-el."

A' Spanyol fő Nemesség, következő levélben jelenté-ki háládatosságát az Angoulemi Herczeg iránt:

„Alólírtak érdemelleneknek tartanak magokat, az Elejiktől reájok szállott nevezetre és titulusokra, ha kir. Herczegséged iránt háládatosságoknak tisztelkedő kifejezését, 's Királyok és Hazájok iránt, tiszta és változhatatlan indulatjoknak egyenes kinyilatkoztatását, csak egy szempillantással is továbbra halasztanak."

A' spanyol Nemesség mindenekfelett azon kötelességében helyhezveti becsületét, hogy olly áldozatok által különböz-

tesse-meg magát, mellyeket törvényes Fejedelmének boldogsága és méltósága, 's a' törvényes Nemzetnek java és becsülete kívánnak, és a' mellyekkel rendeltetések és hasznaik egybefüggenek."

„Minekutána, némelly különös környülállásoknak következésében, a' királyi Familiának szerencsétlen elútatása körül megtettük volna szolgálatunkat, most már mind a' Királyra mind a' Státusra nézve szükségtelen, hogy a' Nemesség tovább is Sevillában, vagy az oda vezető úton eső városokban mulasson, 's ottan létek talán még arra is alkalmatos-ságul szolgálhat, hogy a' jó dolog ellenségeinek fegyvereket adjon kezeikbe, avagy az azokat megtámadókat gyengítse."

„Itten, derék Herczeg, a' spanyol Monarchiának Fő-Városában, mint középponton, mindenkor szeplőtelen vala a' Spanyoloknak Királyokhoz, törvényeikhez és szokásaikhoz vonzó tisztelete, itten mérték-ki a' mi helyünket, annyi fontos környülállásoknak java és a' becsület."

„Hogy elfogódott szívünk könnyeb-bülést találhasson, 's újjászülettetésünk végett kívánságinkat 's iparkodásinkat egyesíthessük, mind ezen jótéteményekben azon napon részesültünk, midőn a' hatalmas legkeresztyenibb Királynak a' szeretet által való fija, 's örököse a' vérnél fogva, körülvétette annyi ezer Vitézektől, megjelent Fő-városunkban 's hirdette azon nagy-lelkű célját, melly szerint Királyunk' szabadságát, a' rendet, békességet és igazságot akarja köztünk újra helyreállítani."

„Ezek, kir. Herczegségeknek tulajdon becses szavai. Kezes érettek a' dicső Bourbon név, melly Francia és Spanyol Ország előtt olly igen kedves."

„Mi, felséges Herczeg, Isten biznyságunk, 's nemes magunk-bíztunk-

ban, Elejünk hűségének 's hazafiságának emlékezete, 's Királyunk fogsága alatt önnön viseletünk legyenek kezesei egyenlő és munkás háládatosságunknak, mellyel az újra megnyert nagy jók iránt viseltetünk, 's a' mellyek állandóul megfundáltatnak ezen nagy Nemzet részére, melly az utóbbi időben olly szerencsétlen, pedig annyira érdemes azon jóknak bírására."

„Végezze - bé küldtetetésének nemes célját Herczegséged minélelőbb és szerencsésen. Egyesítse egy véreből származott Királynak szabadságát, azon Nemzetnek igazságos kívánságával, melly Francia Országnak barátja. Ezen két nagylelkű Népnél egyesített iparkodásából származik költsönös boldogság, 's a' barátságunk új és örök kötele. Távozzanak ezen jóltévő egyességtől az alacson és kártékony indulatok. A' trónus körül csupán egy familia maradjon, 's azt egy lélek igazgassa; állítassék helyre Spanyol Ország és Európának több palérozott Nemzetei között a' szerencsés és boldog harmónia. Távol az önkénynek fonák útaitól, melly a' szerencsétlenségeknek előljáró - postája, távol a' mindeket egybezúzó fejtelten uralkodástól, áldhassuk egykor gyermekeinket ezen rendkívülvaló állandó örvendezéssel:

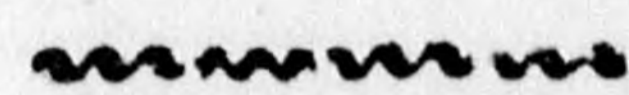
„VII Ferdinand Király a' Bourbonok nemzetségéből, öseinek palotájában hű jobbágyainak mély bánatjokra egykor fogva tévén, 's egyszersmind a' nagylelkű spanyol Nemzet, egy kevés számú veszedelmes Factio által elnyomattatván, előbbeni szabadságokat és törvényeiket, Francia Ország' segedelmével az Angoulemi kir. Herczegnek kormányja alatt nyerek újra vissza, az alatt kezdettek el újra virágozni a' szent Vallásnak idvezséges parancsolatai, a' közönséges erkölcs, 's a' törvényeknek szent ország-lása."

„Mi magunk, vagy a' kiknek életünket köszönhetjük, tanúji valánk azon dicsőséges foglalatosságnak, abban munkás részt is vettünk, 's javaikat és életünket teljes szívvel ajánlunk annak szerencsés végrehajtására."

„Az Isten tartsa - meg kir. Herczegségedet számos esztendőig."

Költ Madridban, Május' 28d. 1823.

(Következnek számos Herczegeknek, Grófoknak, és Marquisoknak, Herczegnek és Grófnéknak aláírásaik.)

A' Moniteur egy tudósítást közöl Jún. 4d. a' Pyrenaeumi Ármadáról, melly a' Madriti fő Hadiszállásról Május' 26d. indult, 's a' nevezett Ármadának hadi mozgásairól, miolta a' Bidassoa vizén keresztül ment, szinte a' Fő - Városba menetelég, jelentést teszen.

Ugyan ez az Ujság közli a' Major-Generálisnak a' Hadi Miniszterhez, hasonlóképen Madritból Május 28d. indított következő jelentését is:

„Mindjárt az Ármadának Madritba menetele után, Május' 24d, azt a' parancsolatot adá Ő kir. Herczegsége Generál-Lieut. Vallinnak, hogy az első Ármadatestnek előljáró seregével, 's segítségül két könnyű lovas Regementtel és négy ágyúval, menne - előre a' Talavera de la Raynai országúton, 's úzné az ellenségnek utólját, 's érné - bé ha lehetséges, Május' 26d. reggeli 3 1/2 órára, azon időpontban, mellyben a' Fő - városból való kitakarodás iránt tett egyezés szerint, azon futó sereg megtamadtathatik. Ő kir. Herczegségének céljai bételjesedtek. Két nappali és egy éjjeli menetel után, Talaverán innen fél órányira béérte Gen. Vallin az Alberche vize' hídjánál az ellenséget. A' városban valami 300 Gyalogság, 500 Lovas és 4 ágyú volt. A' 9d. Vadász - Regementnek két

Svadrona általmenvén a' hídon, mindennek neki esett a' mit csak talált, kiállott néhány kartácsot, de a' mellyek csupán két embert sebesítének-meg. A' Gyalogság is keresztül ment utóbb a' hídon, 's elfoglalt egy olajfa-ligetet, mellybe az ellenség száguldozókat állított. Az 5d. Huszár Regement a' város jobb oldala' irányában a' vízen általúsztatott, a' Lovasság' többi része előrenyomúlt, 's a' Pattantyusságot és hátul a' szoros úton felállított tartalékot fedezte. Ezzel a' 9d. könnyű Gyalog-Regement nagy sebességgel a' városnak rohant, az alatt míg a' Lovasság a' várost kerülgette. E' szerint az ellenség előről hatalmasan megtámadtatván, 's oldalfélt fenyegetvén, csupán arra fordítá minden figyelmét, miként vonúlhatna-vissza a' Tajó' hídján 's az Arzobispo hídjá' irányában; 's e' lévén minden igyekezete, 's az országúttal határos ligetekbe jutván, csupán így kerülheté-ki Lovasságunkat, mellynek nagyot kelle kerülni, hogy béérhesse. Az ellenség' részéről számoosan elhullottak, sokan sebet kaptak 's valami 60an elfogattattak, kik közt van egy Oberster is, néhány Tiszttel együtt. Ezenkívül 15, új fegyverrel rakott szekér is birtokunkba esett, 's a' Cassát is elvettük, mellyben 40,000 Frank volt.“ (Az ütközetnek illy leírása után, a' seregeknek magasztalása, 's a' magokat jelesen megkülönböztetett Tisztek nevei következnek.)

A' 4d. Armada-testről ezt jelenti a' Moniteur: „Marschal Moncey hírül adá a' Hadi-Miniszternek, Cerda-Deuból Május' 29d. indított tudósítása által, hogy Gen. Donnadiou, egyesült Gen. Pamphile-Lacroixal a' 2d. Armada-testbeli 6d. osztály' Commandánsával.“

Jún. 5d. a' Major Generálisnak a' Hadi-Miniszterhez küldött következő jelentését közli a' Moniteur:

Madrid, Május' 28d. 1823.

Ballesteros egybeszedte azon seregeket, mellyeket Arragoniából hozott, és azokat, a' mellyek Terruelben, Valenciában, Alicantében, Peniscolában és Carthagenában feküdtek, 's velek Május' 22d. indult Valenciából, hogy a' Xucar vizén keresztül, Granadába vonúlhasson.

Azon seregek, mellyek Madridban 's vidékén, Abisbal' és Zayas' vezérlései alatt valának, Talavera de la Reynába és Estremadura felé húzódtak. Ennélfogva a' Sevillába vivő országúton semmi sereg nem leszen.

Malaga tartományában vonogatja magát a' nép az adó' fizetésétől. Egész faluk fellázzadtak, 's Acia le Serrania felé seregeket kelle küldeni ezen támadásnak csillapítása végett. A' szökösés nagy divatjában van a' Constitútiósok között. Andalusiában egy Tartalék-Armadát akarának formálni; Villa-Campa azonban, a' ki Vezére lett volna, alig tudott egynehány embert egybegyűjteni.

A' templombeli ezüstön kívül, nagy summa pénzt, sok lovat, 's a' t. vesznek a' népen a' Constitútiósok.

Egy Sevillai levél így szól Május 22d. „Lopez-Bannos foglalja-el az Abisbal helyét, ki a' szolgálattól búcsút vett 's Madrid táján maradott. — A' királyi Familia körül meghármaztatott a' strázsa, mivel attól tartanak, hogy a' Népké akarja szabadítani, 's ugyan ezen okból a' foglyoknak sem szabad többé az Alcazar kertben járkálni.“

Egy Cadix előtt portyászó hajós-osztály, semmit, még csak halász-ladikokat sem ereszt ki az ottani kikötőből. Sevillában azt hiszik hogy ezen hajós-osztály között, több orosz Líneá-hajók és Fregátok találtatnak.

Morillo különféle seregeknek maradványaival 's néhány rekrutákkal Benaventében fekszik; Gen, Bourke, ki mos-

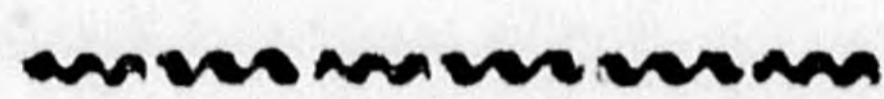
tanában a' Leoni Királyság felé fordult, könnyen szélytverheti azon csekély sereget.

Portugallus Generális Silveira (Gróf Amarante), a' mint hallik Salamancaban fekszik.

Némelly Cortesi Deputatnsok oda akarják hagyni Sevillát, hogy az ottani Anarchiától mentek lehessenek.

Garcia Herreros, ki Belső Miniszternek neveztetett, ezen tisztséget el nem fogadta

Gróf Guilleminot, Major Generális.

Jún. 9d. a' következő telegraphusi jelentést közöl a' Moniteur: „Madrit Jún. 3d. délelőtt 10 órakor. A' Major Generális a' Hadi-Miniszter Ő Excjához. — Gen. Laroche Jaquelin egy 1000 emberből álló ellenséges sereget vert-meg Astorgánál Jún. 2d. 30 ember hullott-el, és sebesített-meg az ellenség részéről 's 150 elfogattatott, kik között van egy Generál-Major és egy Oberst-Lieutenant is.“

A' Moniteurnek Jún. 10diki levelében, Madritból Jún. 4dikeről ezen jelentés találtatik:

„A' Generálissimus Herzeg parancsolatjából két sereg hozatott mozgásba, egyikkel Gen. Lieut. Bordesoult megy Andalusiába, a' másikat Gen. Lieutenant Bourmont vezeti Estremadurába.“

„A' 2d. Armada-test, minekutána a' Marschal Moncey seregeivel egyesült volna, 's nem lévén többé reá szükség Cataloniában, az Ebro jobb partjára visszament, 's ez idő szerint Valenciának tart, hova Jún. 7d. érkezik-meg.“

„A' Bourke osztálya Burgosból Leonba megyen; Május' 23d. Carrionban Május' 30d. Sahagunban volt, 's mind a' nevezett két városban mind egész útjában a' legnagyobb elragadtatással fogadtatott;

mindenütt szabadítókül fogadják Katonáinkat.“

„Gen. Major Marquis de Marguerie mindegyre fedezi Santandert, 's ostrom alatt tartja Santonát.“

„Gen. Major Báró Huber, a' 3d. Armada-test Előljáró seregének vezére, készen áll Burgosban, 's mehet mindenfelé a' mint a' környülállások kívánják.“

„A' 3d. Armada-test, még mind előbbeni állásában fekszik Sz. Sebestyén és Pamplona alatt, 's fentartja közösülésünket, melly mindenfelől bátorságos.“

„Bilbaót Gen. Major Báró Bruny szállotta-meg.“

„A' 4d. Armada-test, győzedelmeket vévén különbféle ütközetekben a' pártos seregeken, Barcelona felé irányozza hadi mozdulásait.“

A' fő Hadiszállás, az első Armada-test és a' Tartalék-armada, kivévén utóbbiból az ide oda elküldözött seregeket, a' Fő-városban vannak, mellyben a' rend és csendesség legkisebbé sem zavartatott-meg.“

A' Madriti Fő Hadiszálláson, Jún. 4dik 1823.

Ő kir. Herczogsége' parancsolatjából.

Gróf Guilleminot, Major Generális.

A' legújabb levelek jelentik Savillából, hogy a' Cortesek titkos ülést tartottak, mellyben a' Királynak a' Kanáriai szigetekre vittetéséről folytak a' tanácskozások. Az ezen szándékbeli javallat, 8 voks többséggel visszavetettvén, azolta néhány Deputatusok eltűntek.

Egy Katona-tiszt a' ki Sevillából Május' 30d. érkezett Madritba, azt a' hírt hozta, hogy ott a' nép kevező in úlat-tal van, 's a' tengeri Regiment, és az őrizetnek még egy másik csapatja is, a' Király pártját fogja.

Sevillában még egy harmadik Rege-

ment is fekszik, melly a' Királyné nevét viseli; ennek közemberei nem éppen rosszul gondolkoznak, hanem a' Tisztjei dühösen ragaszkodnak a' Constitutióhoz.

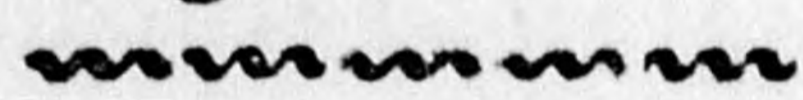
Az Angoulemi Herczeg 25 Bataliont 's 15 Svadront mustrált-meg Május 30d. a' Pardóban.

Spanyol Amerika.

Londonból Május' 31d. indult's Hollandián keresztül jött tudóítások jelentik, hogy Mexicóban vége az Yturbide ország-lásának, megegyezvén ő mind azon feltételekben, mellyeket a' Respublicánusok eleibe szabtak.

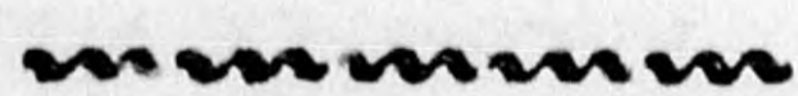
Bécs.

Mária Erzsébet Fő Herczegasszony Cs. K Fő Herczeg és Lombárd - Velencei Vice Király Rainer' Hitvese, Majlandban délutáni 5 óra tájban egy Princzel szerenesesen lebetegedett.

Június' 16d. a' Státus-papirósainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 80 5/8; Ugyan az 2 1/2 pCtmal —; Sorsvonásos Költsön 1820-ról — C. P. 118 1/4; Ugyan az 1821-ről 100f C. P. 100 1/8; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P.— Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 36 5/8; 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 918 for. C. P.

Magyar Ország.

A' szokott Úrnapi Búcsújárás az idén kedvező idővel tartatott. Budán Mélt. Benyovszky János Esztergomi Segéd-Püspök, Pesten pedig Fő Tiszt. Battyányi Aloyz Esztergomi Canonok és Madocsi Apatur által vezetettvén. Budán Ferdinand Ő kir. Fő Herczegsége a' Generálissággal, Politicum Dicasteriumokkal és a' felséges Curiával; Pesten a' Magyar kir. Universitas, számos előkelő Urakkal kísérte a' Szentséget. Amott Sou-

per, itt Piret Granatérosok tettek tiszteletet, 's a' Processio' végén szalvékat adtak. Minthogy a' fő Plebaniakon tartott Processión, minden Czéhek és Külső - városi Plebánusok jelen voltak, ezekben következő Vasárnap, hasonló nagy pompával tartatott ezen ájtatosság, a' midőn, Mélt. és Fő Tiszt. Marics János Praelatus Úr vezette a' Ferencz Külső - városi új Plebánián a' Processiót.

Pesten Jún. 11d. Ns. Pest Vármegye, Mélt. Szögyényi Zsigmond Personális és Administrátor Úrnak előlülése alatt, közönséges gyűlést tartván, több országos tárgyak' elővételése után, a' marha húsnak fontja, helyben 10, a' kisebb helyeken 8 xrra leszállítatott.

Pesten Május' 30d. száraz betegségben megholt T. Perger Ferencz Úr, Sz. kir. Pest Városának Fő Fiscálisa, a' Törvényeknek Doctora és a' Magyar kir. Universitas Törvényes-Karának tagja, életének 37d. esztendejében.

A' közelébbi Pesti vásárban igen olcsó volt a' szarvas-marha, úgy hogy egy jó borjas tehenet meglehetett venni 45—55 forinton, az ökörnek párját pedig 150—160-on. Ezen nagy olcsóságban, említésre méltó a' gazdasági iparkodásnak következő jeles példája, melly szerint Mélt. Gróf Almásy Familiának Török Sz. Miklósi Uradalmában, nevezetesen a' Tenyői pusztán, Támár Imre Tisztartó Úrnak szorgalmatossága által, olly két pár ökör hízlaltatott, melly 1000 fton kelt-el. Egyik pár 21, a' másik 18 mázsára becsültetett. Midőn tehát más szép gőből marhák alig keltek-el 300 fton, ezeknek párja 500 forinton ment. De az is megjegyzést érdemel, hogy ezen két pár ökör, a' széna mellett, 60 köből árpa-darát evett-meg.

Rendkívülvaló Toldalék a' Magyar Kurír'

XLVIIIId. Számjához 1823.

Tudományos Jelentés.

Valameddig a' tudományos esméretek' országa virágzó állapotjában megmaradand, vagy legalább a' sötét tudatlanság' sanyaru jármát elkerülheti: mind addig nem csak örökös tiszteletben léssen a' Romai nemzet, a' mely hajdon az egész földkerekeének uradalmát magáévá tette; nem csak rémülve fog a' tudós Vándor ama még elmohosodott dőledékjeiben is mint nagyságának annyi tiszteletes maradványiban kevélykedő város' környékéhez közelíteni, melyben a' kövek is beszélnek, csak tudja kérdezni, melynek falai közt hajdon annyi vér patakok és köny özönök foljtak, melyről a' Romai Sasok az egész világra kirepdesének, és szüntelen győzedelmekkel térének vissza mindenünnen, a' hol Cicerónak menyei ékes szóllása oly tündér erővel hangzott, a' honnan egy Scipio, egy Pompejus vagy Caesar szájából kiszalasztott szózatra egész nemzetek reszkettek, 's a' Királyi Tronusok megrázattak; hanem egyszersmind bámulva is fog minden Nemzet Romára nézni, mint a' világ' ama nagy piaezára, a' hol annyira ment az emberi természet, a' mennyire csak mehetett, mindent elkövetett, a' mit csak lehetett, minden erkölcsöt kifejtett, minden vétket kimerített, legvitézebb Hősöket 's leggyülöletesebb szörnyetegeket szült, felmagasztaltatott Brutusig, lerogygyatt Neróig 's újra felemelkedett Marc-Aureliusig.

A' halhatatlan Roma' története mindig nevezetes, hasznos, mindég érdeklő

(interessant) léssen mind azokra nézve, valakik a' világi változások' okait, egybefüggését, foljamatját, hasznos vagy káros szüleményeit mint egy tükörben meglátni 's kitanulni ohajtják.

Méltó nagy érdemet tett azért a' tudományok' 's nevezeteseu a' Historia' pályáján Gróf Verri Sándor Olasz Író Le Notti Romane czimű munkájával. Roma leghiresebb Hőseit mintegy az Olvaso' ítélő széke eleibe állitván, azoknak minden tetteket, csinjakat, erkölcsi 's politikai érdemeket vagy hibájokat oly elevenen festi ő abban: hogy ezen nagy birodalom legnevezetesebb történeteinek politikai származások, egybefüggések, folyamatjok, 's helyheztetődések azonnal szembe tűnik. Brutusnak számot kell adni: hogy miért ölte-meg Caesart? Ennek pedig hogy miért nem engedelmeskedett a' Haza' parancsolatjának, vagy miért hagyta büntetés nélkül az általa annyira megsiratott Pompejus' halálát? Antonius' Octavianus' Lepidus' tettei, a' kedvezés, félelem, tisztelet 's minden más előítélet szénnytől megtisztult igazság világánál vizsgáltnak. A' nagy Scipiók-nak is meg kell jelenni ezen igazság széke előtt, sőt még a' köz tisztelet' és bámulás' tárgyának is, a' szép Lucretiának.

Valóban oly kedvet is nyert ezen Munka a' tudós világban: hogy eredeti nyelven Olasz Országban ugyan hat, Párisban pedig hetedik kiadást ért egy más-után, nem sokára pedig Franczia és Anglus nyelven is többször adattatott-ki (Avvertimento di Vincenzo Poggioli).

Mihelyt ez a' külföldön annyira kedvelt becses munka kezembe akadott, 's meggyőződtem a' felől; hogy nem kis hasznára lenne szeretett Hazámnak, ha anyai nyelven is kiadattatna és azok előtt is esméretes lenne, kik az Olasz nyelvet nem értik; azonnal az a' forró vágyodás gyullada-fel kebelemben, hogy egy ilyen nemes célra szentelvén igyekezetemet, 's ennek első zsengejét letévén a' Haza' szent oltárára, bárcsak azt az örömet érhetném-meg; hogy a' Magyar Literatura' már pompás magasságra emelt erős kőfalaira, én is egy fővény szemecskét vihetnék.

Azomban elkészülvén az első rész, és már a' sajtó előtt állván ilyen czim alatt:

RÓMAI ÉJSZAKÁK,

irta Olaszúl

Gróf Verri Sándor;

magyarúl

Felfalusi Kovács Antal

Erdélyi áldozó Pap.

I-ső Rész.

A' Scipiók' sirhalmánál,

nem kevésbé ütődtem-meg a' kiadás' sok akadályai előtt. Két hónapja már, hogy függőben áll a' munka, 's talán füstbe is megyen igyekezetem, ha csak a' jó em-

bereim 's tudós jó akaróim által ajánlott előfizetési jelentés, több Pártfogókra nem talál 's a' köz célra fel nem segít.

Annakokáért minden a' tudományt és különösen a' hazai Literaturát segíteni kész Hazafiaknak, Uri Méltóságoknak 's minden Renden lévő Uraknak és Aszszonyoknak ezennel jelentetik, hogy a' kik a' fenn említett munka' kiadattatását ohajtják, ne sajnálják eziránt kijelenteni szándékokat.

A' munka két részből, két kötetből és mint egy 56 árkusból áll — vagyon benne 6 rézre metszett kép — a' betük 's a' papiros tisztességes, a' könyv pedig kisebb nyoczádban szines papiros táblában léssen békötve. Ára a' két kötetnek előfizetés mellett 2 fl. Conventios pénzben (az eredeti munkának Majlándi 1821-diki kiadása Kolo'svári Könyváros Tilsch Jánosnál 9 fl. V. Cz.)

Előre fizetni lehet Június végéig Kolo'svárt a' Kiadónál; Bécsben a' M. Kurír' Redactiójánál.

Más helyeken a' Könyvárosoknál, — kik is ezennel kérettetnek; hogy az Előfizetők' neveit a' lefizetett Könyv árával együtt, a' Kiadóhoz, elküldeni ne sajnálják, hogy annak idejében a' könyvek kézbe szolgáltatthassanak.

A' ki tíz Előfizetőt szerez, annak egy exemplárt ingyen ajánl Kolo'svárt Apr. 30d. 1823.

Felfalusi Kovács Antal.

